

NR. 2 - 2017 - 28. ÅRGANG

Senioren

Velkommen til
foreningens nye leder!

FOTO: TOR TJERANSEN

Ja, vi elsker ...

Det er mai måned, og Norge kler seg i sin beste skrud. Naturen er i grønt, mens vi kler oss i rødt, hvitt og blått. Det er fargerikt og vakkert. Vi heiser vårt vakre flagg, synger *Ja vi elsker* og fedrelandssalmen, kler oss i bunad, og føler oss veldig norske. Men hva er det egentlig å være norsk? Kulturelt norsk?

Jeg har engasjert meg litt i norsk-opplæringen av våre innvandrere.

Det er interessant å bli litt kjent med dem. Her om dagen hadde jeg et lite foredrag for dem om norsk kultur, om hva som er «typisk norsk». Jeg snakket om friluftsliv, at det er typisk norsk å dra på tur i naturen. Vi spenner på oss ski, putter appelsin og Kvikk-lunsj i sekken og drar på tur. Og vi har jo en flott natur, med skog og sjø, fjorder og fjell.

Jeg snakket om 17. mai, med flagg og bunader og barnetog. Jeg snakket om norsk musikk, om Grieg og hardingfele. Jeg snakket om nisser og troll, om Asbjørnsen og Moe. Jeg snakket om Ibsen og Bjørnson, om Vigeland og Munch. Og om vikinger og «dugnad», og om «får-i-kål», kjøttkaker, fiskeboller og bløtkake. Norsk kultur er så mangt, og vi er vel egentlig litt rare, vi nordmenn.

Til slutt snakket jeg litt om «fremmedfrykt». Jeg hevdet at det er litt typisk norsk å være skeptiske til andre kulturer og religioner, kanskje spesielt islamsk kultur. Norge er i dag blitt et flerkulturelt land, en ganske stor andel av vår befolkning har en annen kultur. Norsk kultur forandrer seg kanskje litt også? Men brunosten består vel en stund til.

Jeg ba innvandrerne om diskutere hva som skal til for dem for å bli norske, kulturelt norske. én mente at det var umulig for henne, og trolig hadde hun rett, for hun satt der med sin hijab på hodet. Men andre var mer optimistiske til at det skulle være mulig for dem. Det har nok noe med viljen å gjøre, men det vil i alle fall ta litt tid. Kanskje et par generasjoner for mange.

I vår egen historie har vi utvandringen til Amerika, for 100 til 150 år siden. Hvor lenge var de kulturelt norske, de som dro over? Vi besøkte nylig noen slektninger der borte, i tredje generasjon etter utvandringen. De er fremdeles litt norske, og setter pris på brunosten vi har med.

Som kristne har vi også en annen kultur å ta vare på. Det kan jo nå diskuteres om Norge er et kristent land lenger. Trosfrihet og ytringsfrihet står sterkt, og kriteriet blir bare en av mange religioner. Men fremdeles tenker vi at det kristne er en del av vår kultur, og vi har et oppgave i å ta vare på det. Vi må «lyse opp det hjørnet hvor vi bor», og vise Kristi kjærlighet til alle våre medmennesker.

Ha en fin vår og sommer alle sammen! ■

FOTO: EDY SWART

Odd-Henrik er vår nye leder

Trygve Andersen ✍

På årets generalforsamling fikk vi endelig valgt en ny leder i Seniorforeningen, da Odd-Henrik Olsen sa ja til å påta seg dette vervet. Vi takker valgkomiteen for et godt arbeid. Vi andre i styret er veldig glade for at vi nå har formann på plass, etter noen år hvor oppgaven har vært ivaretatt av styremedlemmene sammen. Så nå gleder vi oss til at et nytt kapittel i historien vår skal skrives.

Jeg har sendt mine gratulasjoner til Odd-Henrik, og bedt ham skrive litt om seg selv. De fleste av oss kjenner ham jo godt, men vi trenger kanskje en liten presentasjon her i bladet likevel:

Odd-Henrik er født og oppvokst i Nordland, i Melbu i Vesterålen. Som ungdom kom han til Danmark for å få sin første teologiske utdanning, i misjonsklassen på Vejle fjord Høyskole. Han skriver om denne tiden:

Tiden på Vejle fjord var på mange måter med til å sette livskursen for fremtiden. Det var der jeg møtte henne som nå har vært min livsledsager i snart 55 år. Vi var bare 16 år gamle da vi oppdaget hverandre, og alle som har møtt Hella, og kjenner henne, kan forstå hvordan hun har vært en positiv og balanserende innflytelse i mitt liv, samtidig som hun med sine evner og talenter har gjort en stor innsats i menighetslivet.

SENIORFORENINGENS GENERALFORSAMLING

Generalforsamlingen 2017 ble åpnet av Richard Vagn Jensen, som var foreslått og valgt som møteleder. Reidar Larsen ble valgt som sekretær. Etter at sekretæren hadde presentert hva styret har syslet med i siste periode (2015-2017), og kassererens regnskap med revisorerklæring var lagt fram og godtatt som ryddig og oversiktlig, ble valgkomiteens forslag til embetspersoner for neste periode (2017-2019) opplest av Hella Olsen. Valgkomiteen har bestått av Rolf Andvik (leder), Kjell Elvejord, Hella Olsen og Harald Wollan.

I fire år har Seniorforeningen vært uten leder, så da valgkomiteens forslag inkluderte ny leder, oppstod det spontan applaus. En formell avstemning ble foretatt, over hele forslaget under ett, og det ble enstemmig vedtatt. Det nyvalgte styret er som følger:

Leder:	Odd-Henrik Olsen	(ny)
Sekretær:	Reidar Larsen	(gjenvolgt)
Kasserer:	Richard Vagn Jensen	(gjenvolgt)
Redaktør:	Trygve Andersen	(gjenvolgt)
Medlem:	Frøydis Liseth	(gjenvolgt)
Medlem:	Doris Bagger Melsæther	(ny)
Medlem:	Grethe Bøhmer	(ny)
Varamedlem:	Sigrun Eckhoff	(ny)

Vi takker Gud for hans ledelse og for at han har styrket Seniorforeningens framtid.

Reidar Larsen

Senere ble det mer teologi; BA fra Newbold, MA fra Andrews University, og MDiv fra Seventh-day Adventist Theological Seminary. Han har også pastoralklinisk utdannelse fra Institutt for sjelesorg ved Modum Bad.

Odd-Henrik Olsen har hatt et langt virke i Adventistkirken, i mer enn 50 år. Han har vært menighetspastor mange steder i Danmark og Norge. Han har vært bibellærer og pastor ved Konola Academy i Liberia, redaktør ved Norsk Bokforlag, og kapellan på Skogli helse- og rehabiliteringssenter og Jeløy Kurbad.

Om den nye oppgaven i Seniorforeningen skriver han:

Seniorforeningen blir en ny og annerledes utfordring. Jeg har i mange sammenhenger gjennom årene vært «lillebror», og kjenner litt på den samme følelsen i forhold til Seniorforeningen. Det er mange der som både har flere år og større erfaring og kunnskaper om denne typen arbeid enn jeg selv har. Så jeg går til oppgaven med ønske om å lære, både om forventninger til Seniorforeningen, hva den skal gjøre, hva den skal bidra med, hvilke aktiviteter som er ønsket, hvilke behov og ønsker denne aldersgruppen har. Samtidig ønsker vi ikke å utelukke nytenkning i arbeidet. Sammen med de andre i ledergruppen og styret håper jeg også at vi kan markere at det ikke er et samfunnsproblem at mennesker lever lengre og samtidig får andre og større behov enn tidligere. Vi er ikke holdt opp med å leve bare fordi vi har levd i mange år. Samtidig erkjenner vi menneskelivets realiteter og vil arbeide for at troen og håpet, frelsesgleden og frelsesvissheten ikke skal blekne.

Vi ønsker Odd-Henrik velkommen som leder, og ser frem til et godt samarbeid i styret. ■

«Hvordan kan man påstå at naturen og livet er blitt til av seg selv ved en tilfeldighet, mens elektronikk har en intelligent årsak?»

FOTOS: EDY SWART

Vårtreffet i Fredrikstad

Reidar Larsen

At det var vår i Fredrikstad, var ikke så vanskelig å se. Solen skinte fra en nokså skyfri himmel, og det var bare glade mennesker å observere. Alle de ca. 90 deltakerne syntes å utstråle store forventninger til både våren og den foranliggende sommer, og ikke minst Seniorforeningens vårtreff, hvor man kan møte mange kjente som man kanskje bare treffer ved slike samlinger, men også bli kjent med nye mennesker.

SKAPELSE VS. EVOLUSJON

Spesielt var det nok mange som så fram til de to foredragene til Kjell J. Tvetter¹ om *Skapelse contra evolusjon*². Han var på vårtreffet i Sandefjord for to år siden og hadde et foredrag om samme tema. Det var stor begeistring den gang, og flere har spurt om han kunne komme igjen ved en annen anledning. Denne gang fikk han to foredragstimer, slik at det også kunne være tid til spørsmål.

I dagens samfunn har vi nytte av all slags elektronisk utstyr, ja, vi kan ofte ikke klare oss uten, hevdet han. Vi bruker fjernkontroller, mobiltelefoner, GPS, data, osv. og det går på trådløse systemer. Ingen vil påstå at noe av dette er blitt til av seg selv ved en tilfeldighet. Likevel er det uendelig mange som påstår at jorden med planter, dyr og ikke minst menneskene som eksisterer på den, er blitt til ved en tilfeldighet og utviklet seg til hva det er i dag. Og alt dette, inkludert det enorme universet, er langt mer

komplisert og bare bitte litt utforsket, sammenliknet med all elektronikken vi bruker, påpekte Tvetter. Hvordan kan man påstå at naturen og livet er blitt til av seg selv ved en tilfeldighet, mens elektronikk o.l. har en intelligent årsak?

Dette kunne vi vanlige deltakere forstå på bakgrunn av hva som i dag er generell kunnskap om livet og naturen, så langt vi kjenner samspill, avhengighet og selvfølgelig også den estetiske innflytelsen i menneskets liv. Men når det kommer til fininnstillingen av naturen og livet, som Tvetter var inne på, var det nok mange som sperret opp øynene og skjønte at det ikke er så dumt å tro på en allmektig Gud som har skapt det hele og satt det i funksjon. Det kan bare ikke ha oppstått fra ingenting ved en tilfeldighet og utviklet seg til hva det er i dag.

Når det gjelder vårt solsystem, både avstand og størrelse av jorden i forhold til solen og det lille spekter av solstråler som treffer jorden, er det nøyaktig tilpasset for at liv i forskjellige former skal kunne eksistere. Selv månen er tilpasset for at det skal være balanse i jordens system. Dette er hva vi ser og som er den nærmeste del av det

>>

FOTO: EDY SWART

ytre univers. Men det er også et «indre univers» som vi ikke ser i detaljer med våre øyne, men som vitenskapelig forskning viser oss, er detaljert fininnstilt for at livet skal eksistere. Ut fra Tveters presentasjon, var dette vel dokumentert og inntryksfullt.

Alle har hørt om DNA, som er svært viktig i etterforskningen av kriminelle saker og i identifisering av mennesker. DNA finnes i enhver celle i kroppen og er cellens informasjonsentral som er en absolutt betingelse for liv. Det finnes enorme mengder med biologisk informasjon, både kompleks og spesifisert. All informasjon av dette slag som vi mennesker kjenner til, stammer fra en intelligens, mener man. Men evolusjonistene aksepterer ikke at den aktive informasjon som kommer fra DNA, har en intelligent årsak (dvs. Gud). Uten grunn gjør de dette til et unntak.

Et ord som Tveter mente var viktig å bli kjent med, var nanomaskiner. For å forstå størrelsen på disse, må vi opplyse at 1 nanometer er en milliondel av en millimeter. Disse er det mange av i hver eneste celle i kroppen vår (hver av oss har ca. 200 000 milliarder celler), og som styrer cellens liv og funksjon. De slår seg på og slår seg av i forhold til prosesser som er viktig for livet fra begynnelse til slutt. Med hans egne ord:

«Når vi har kjennskap til det sofistikerte nanomaskineriet som vi finner i enhver celle, blir det ikke lett å forstå eller akseptere at et slikt innviklet maskineri skal kunne oppstå ved en tilfeldighet. Hvor i all verden kom alle delene til disse maskinene fra? Hvordan kunne de være laget slik at de passet sammen? Hvem så behovet for dette maskineriet? Hvordan kan det fungere så presist uten at det foreligger et avansert kontrollsystem? Hvordan kan et slikt avansert kontrollsystem oppstå ved en tilfeldighet, når det forutsetter detaljkjennskap til alle livets mekanismer og prosesser?»³

Evolusjonistene kan ikke (eller vil ikke) svare på disse spørsmålene uten å erkjenne at det er en intelligent årsak (som vi kaller Gud) som er opprinnelsen til livet.

For den som vil sette seg mer inn i dette, er det viktig å vite forskjellen på *mikroevolusjon*, som er forandringer som skjer innen en art, og *makroevolusjon*, som er en art som blir til en ny art – f.eks. at fisk krabber opp på land og blir til et krypdyr, understreket Tveter. Makroevolusjon er uforenlig med skapelse – den er en umulighet. Et annet begrep som er viktig å ta med, er *Intelligent Design*, som er populær blant en voksende bevegelse i USA, men så å si fraværende i de skandinaviske land. Det er trist at det er nesten bare adventistene i Norge som er interessert i en slik forståelse som går mot evolusjonslæren, uttrykte Tveter til slutt, kanskje litt resignert.

FOTO: EDY SWART

«... kjærlighetens Gud sletter vår synd ut.»

MATTESONSKOLEN OG DERES INNSATS

Jeg skal ikke si så veldig mye om Mattesonskolen fordi de fleste av oss er vel kjent med dem – en oppriktig, ivrig og gudhengiven gruppe som står frem med stor troverdighet. Den er internasjonalt kjent, og tar imot ungdommer fra mange land som deltar i et år eller mer i aktivitetene deres. De hadde påtatt seg ansvaret for tilberedning og servering av varmretten med en frisk salatblanding, etterfulgt av dessert. De stod også for bevertningen før avreise på ettermiddagen. Kollekten som ble opptatt til saken etter deres halvtimes program med sang og musikk og Guds ord, innbrakte godt over 8000 kroner. Tusen takk til de unge for innsatsen!

VÅRTREFFETS ÅPNINGSANDAKT

Jeg avslutter med begynnelsen. Innledningsvis hadde Odd-Henrik Olsen en andakt på bakgrunn av de forskjellige norske oversettelser som vi har. Ved håndsopprekning var det en stor gruppe som likte Bibelselskapets oversettelse fra 1978/85 best. Det gjaldt også andaktsholderen – ihvertfall når det gjelder Salme 65,4, som sier: «Når våre synder blir for tunge å bære, da sletter du dem ut.» Mens andre oversettelser bruker ord som «tilgir» eller «gir soning» i siste setningsledd, er det godt å bli forsikret om at kjærlighetens Gud «sletter» vår synd ut – og det som er slettet, er fullstendig borte. Slik er enhver begynnelse med Gud, men også slutten. ■

FOTNOTER

1 - DR. MED. KJELL J. TVETER ER UTDANNET KIRURG OG UROLOG, VAR PROFESSOR I 23 ÅR, OG I VEL 17 ÅR AVDELINGSOVERLEGE VED ULLEVÅL SYKEHUS. SOM PENSJONIST ØNSKER HAN Å GJØRE KJENT AT EVOLUSJONSTEORIEN IKKE ER VITENSKAPELIG.

2 - INNHOLDET AV KJELL TVETERS PRESENTASJON ER NOTATER UNDERTEGNEDE GJORDE UNDER FOREDRAGET, MED STØTTE FRA HANS BOK LIVETS MYSTERIUM - OM INTELLIGENTE ÅRSAKER I NATUREN, UTGITT 2014, PROKLAMEDIA, 2312 OTTESTAD.

3 - KJELL J. TVETER, LIVETS MYSTERIUM - OM INTELLIGENTE ÅRSAKER I NATUREN, SIDE 242-243.

FOTO: EDY SWART

23. april 2017

FOTO: EDY SWART

FOTO: REIDAR LARSEN

«Makroevolusjon er uforenlig med skapelse ...»

Trygve Andersen

Paul Gerhardt

KIRKENS OG LØNNKAMMERETS SANGER

Karen Kampmann Bothner regner Paul Gerhardt som den nest største sangforfatteren i Tyskland, etter Martin Luther. Men andre regner Gerhardt som den største.

Gerhardt levde på 1600-tallet, altså 100 år etter Luther. Han vokste opp i en liten by nær Wittenberg. Hans far var borgermester, og hans mor var av luthersk preste-ætt. Begge døde tidlig, men etterlot seg midler til en god oppdragelse og utdanning for Paul. Han dro etter hvert til Wittenberg universitet, og kom der under innflytelse av en professor med sterk interesse for hymnologi, og

derav salmesang og salmediktning. Paul Gerhardts liv ble ellers sterkt preget av 30-årskrigen, som varte fra 1618 til 1648. Svenskene herjet i store deler av Tyskland i denne perioden, og det var mye nød og elendighet. Som vi skal se, så var også hans salmer sterkt påvirket av dette.

Han ble utdannet prest, men jobbet først i mange år som huslærer. I denne perioden utkom hans første salmesamling på 18 salmer. Blant disse en vakker aftensang, «Nun ruhen alle wälde», eller «Nu hviler mark og enge» som den heter både i Brorsons og Landstads oversettelse. I Tyskland er

dette en «folkesang», som har lydt i de tusen hjem som aftenbønn i århundrene etterpå. «Nu hviler mark og enge, hver gaar til sine senge, nu sover alle mand, men du min sjæl og tunge, op, op, I skal udsjunge hvad eders skaber tækkes kan! Her i Norge har vi jo en liknende aftenbønn-sang på samme melodi, «Nu lukker seg mitt øye». Den teksten er ikke skrevet av Gerhardt, men kan vel synes inspirert av sangen hans.

Først i 1651 ble han kalt til prest i Mittenwalde, en liten by nær Berlin. Byen var sterkt preget av krigen. Det sies at i 1637 kom svenskene dit, og byens prest ble skutt foran alteret da han ville verge de hellige kar. Det fulgte også branner med i ugjerningene, og pesten herjet, så på noen år hadde antall familier i byen gått ned fra 245 til 42.

Gerhardt gikk til sin presteoppgave der med tro og freidighet, og det ble en betydningsfull tid for ham og hans salmediktning. I 1653 kom en ny samling, med 63 salmer, mye preget av trøst og hengivelse til Gud. I denne samlingen er hans mest kjente salme med; «Velt alle dine veie». Noen har ment at denne salmen var diktet etter hans avsettelse som prest i 1666, som en trøstesalme til hans kone, men det stemmer altså ikke med at den er med i samlingen fra 1653. Det er nok 30-årskrigen og dens resultater i Mittenwalde som er utgangspunktet for salmen. Den har sitt utgangspunkt i Sal 37,5: «Velt din vei på Herren, og håp på ham, han skal gjøre det» (eldre bibeloversettelse). Første ord i hvert vers danner denne bibelteksten, både i originalen og i Landstads gode oversettelse. Det er jo egentlig et kunstnerisk mesterstykke å få med et slikt akrostikon, som det heter, i en oversettelse (merk: I vår sangbok mangler noen vers av denne sangen).

Kampmann Bothner skriver at «om

Som: Mig hjertelig nu længes.
186. Velt alle dine Veie Og al din Hjertesorg Paa ham, som har i Sie Den hele Himmels Borg! Han, som kan Stormen binde, Og bryde Bølgen blaa, Han skal og Veien finde, Hvorpaa din Fod kan gaa.
 2. Paa Herren du dig støtte, Om det dig vel skal gaa, Hans Gjerning maa du nytte, Om din skal kunne staa; Af Sorg og selv-gjort Plage Der kommer intet ud, Thi intet kan du tage, Alt kan du faa af Gud.
 3. Din Trofasthed og Naade, O Fader, veed og ser, Hvad skade eller baade kan vort det skjøre Leer; Hvad Naad du vælger gjøre, Det staar som Fjeld saa fast, Og det skal du udføre, Om Jord og Himmel brast.
 4. Bei har du alle Steder, Paa Virke ingen Traua. Reliquieser du finder, Da du kommer.

salme 37 er det sagt at den er et legemiddel mot utålmodig knurr, og det samme kan da sies om Gerhardts sang. Den er på en gang djerv og barnslig, realistisk og idealistisk, visdomsfylt og enfoldig». Det er en bønn og takkesang, som både ser inn i ondskapens problemer her i verden og til den endelige løsning på dette, når Herren kommer.

Sangen ble skrevet til en melodi av Hans Leo Hassler, opprinnelig laget til en verdslig sang. Men med Gerhardts tekster er den blitt udødeliggjort, ikke minst ettersom flere vers er brukt av Johann Sebastian Bach i hans store verker. Bachs harmoniseringer setter en ekstra spiss på det hele. I vår sangbok har den en harmonisering av Per Steenberg, laget i forbindelse med en utgivelse av notebok til Landstads reviderte sangbok, på 1920-tallet. Men vi har et Bach-arrangement til samme melodi på nr. 144, «O hode høyt forhånet».

Paul Gerhardt giftet seg i 1655 med Maria, og hadde et godt, men forholdsvis kort ekteskap, dog preget av mye sorg. I en gammel familiebibel finner man hans kones nedtegnelser av den tragiske familiehistorien:

Gerhardts mest kjente sang har sitt utgangspunkt i salme 37,5: «Velt din vei på Herren, og håp på ham, han skal gjøre det».

>>

Paul Gerhardt-portrett gitt i gave (1844) ved innvielsen av kapellet som bærer hans navn i fødebyen Gräfenhainichen.

17. mai 1656 Vårt første barn Maria Elisabeth. «Min sjel opphøyer Herren ...»

14. jan. 1657 Vårt barn Maria Elisabeth døde. «Herre, hvorfor tar du fra meg...»

12. jan. 1658 Vårt annet barn, Anna Katharina. «Akk velsign dette barn for oss ...»

25. mars 1658 Vår lille Anna Katharina

død. «Herre, hvorfor tukter du meg så hardt ...»

30. nov. 1660 Vårt tredje barn, Andreas' fødsels og dødsdag. «Liv og død, glede og smerte ... alt på noen få timer.»

25. aug. 1662 Vårt fjerde barn, Paul Fredrik. «Min glede er større enn min takk ...»

6. feb. 1665 Vårt femte barn Andreas Kristian. «... men min glede er vemod og sorgfullhet. Jeg vet jeg ikke får beholde dette barn ...»

24. sep. 1665 «Sov vel min lille Kristian, jeg visste jo at din vugge var redet i himmelen ...»

6. feb. 1666 «I dag er min kjære ekteherre avsatt fra sitt embete. Også denne prøvelse till!»

29. feb. 1668 «I går aftes spyttet jeg litt blod ... mine krefter svinner for hvert øyeblikk.»

Maria døde 5. mars samme år.

Disse nedtegnelsene, som altså er mye lengre enn dette, bærer likevel preg av tro og tillit til Gud, noe hun tydeligvis delte med sin mann.

Paul Gerhardt ble ikke så mange år i Mittenwalde, i 1857 ble han kalt til Berlin. Og der hadde han litt mindre produktive år som salmedikter. Dels nok grunnet de nevnte familieutfordringene, men dels også på grunn av at han ble involvert i teologiske stridigheter mellom lutheranerne og kalvinistene. Og Paul Gerhardt mistet altså sin prestestilling i 1666 på grunn av sin lutherske overbevisning. Kurfyrsten i området, som var kalvinist, gikk til det skrittet å si opp alle lutherske prester som ikke ville skrive under på å la være å protestere mot «de reformerte». Gerhardt nektet, og ble etter hvert avsatt. Det ble store protester mot dette, og hans menighet tok seg av ham økonomisk. Året etter ble han gjeninnsatt, men da ville han ikke fordi

det lå i dette at han skulle være lojal mot kalvinistene, også uten underskrift.

En tekst som kanskje gir oss et lite innblikk i hans situasjon i denne tiden, er sangen «Tålmodighet behøves» (oversatt av Brorson). Her gir han uttrykk for at det er vanskelig å forstå at Gud skal ta så hardt i med prøvelser. «Tålmodighet behøves, når tro og håp de skal ved megen trengsel prøves i denne jammerdal. Du Guds utvalgte flokk! Tålmodighet må læres, og kronen den skal bæres, det kan ei sies nok.» Alle 11 versene begynner med ordet tålmodighet.

I vår sangbok har vi bare to Gerhardt-sanger, «Velt alle dine veie» og «O hode høyt forhånet», og det er faktisk en framgang. I den forrige hadde vi bare én, «Den grunn hvorpå jeg bygger». Og man kan undre seg på hvorfor vi ikke har flere. Landstad tok inn ca. 10 sanger av Gerhardt i sin sangbok på 1860-tallet, de fleste av dem var oversatt av H. A. Brorson, noen av ham selv. Den nyeste statskirkesangboka har fremdeles 9 av dem inne.

«O hode høyt forhånet» er en påske-sang. Den tyske teksten av Gerhardt regnes som en oversettelse av en gammel latinsk hymne fra 1200-tallet. Det er jo også en praktfull salme.

Etter at hans kone døde, fikk Gerhardt et nytt presteembete i Lübben i Sachsen, i 1669, og virket der til sin død i 1676.

Karen Kampmann Bothner skriver til slutt i kapitlet om Paul Gerhardt i sin bok *Kirkens Mestersangere*:

«Gerhardt er en forunderlig rik og allsidig personlighet. Han har sunget kirkelige festsalmer, og har skildret den enkeltes åndelige kamper og erfaringer. Han har diktet om trengsel og smerte, men ennå mere om livsglede og fryd i Herren. Han står fast ved hver tøddel av den lutherske lære og er dog en fredselkende og mild natur. Han lever i lengsel etter him-

melen og dog i glede og takk for livet her på jord. Og han er stemningsmenneske og følelsesnatur og dog så velgjørende sund og fri for all overspenthet og sykelig svermeri! – ja i sannhet en riktbenådet ånd. Derfor har en av Gerhardts landsmenn rett når han hevder at han ikke vet om han skal kalle ham kirkens eller hjemmet sanger. Han sier «Man stiger i lønnkammeret på hans salmetoner som på en himmelstige ut av trengsel og nød, man jubler hans sanger i det fri på vandring gjennom mark og skog, man bruker dem ved husandakt, synger dem i barnekammeret, og hans salmer smykker med majestetisk glans våre store fester ved våre gudstjenester». Gid Paul Gerhardts liv og salmer må tale sitt stille sprog til hver enkelt av oss, så vi kan bedre leve et harmonisk menneskeliv i lydighet mot Gud; da skal vi gjøre den samme lykkelige erfaring som Paul Gerhardt, at det ikke er oss som bærer korset, men korset som bærer oss.» ■

Under: Noteblad med «Velt alle dine veie» på tysk.

Psalm 37, 5.
Bei Bartholomäus Gesius 1603.

fränkt lenkt. Der Wol-ken, Luft und Win-den gibt Wege, Lauf und Bahn, der wird auch Wege fin-den, da dein Fuß ge-hen kann.

I neste nummer: «Thomas Kingo – menighetens salmist»

INTRODUKSJON OG FØRSTE DEL AV SERIEN FINNES I FORRIGE NUMMER AV SENIOREN

Ove S. Berntsen

«Jeg vil heller tro at kristendommen er sann og ta feil, enn å tro at den ikke er sann og så ta feil.»

BLAISE PASCAL

Sannhetens to hovedstøtter, sansene og forstanden, bedrar hverandre gjensidig. Det mente Blaise Pascal. Ja, hjertet har sine grunner som forstanden ikke vet om eller forstår. Selv var han en genial mann. En dag da han var tolv år, overrasket han faren med spørsmålet: Hva er matematikk? Svaret om at det var vitenskapen som for eksempel ble benyttet til å hjelpe oss med å tegne figurer riktig, oppmuntret gutten til å bruke flisene på rommet som tavle. En måned senere fant han ut at «summen av vinklene i en trekant er lik to rette vinkler» – uten noen gang å ha hørt om dette teoremet.

Sammen med en annen matematiker la han det tidligste grunnlaget for sannsynlighetsteorien, en innsikt som er kjent fra hans religiøse skrift *Tanker*. For et av hans best kjente argumenter for kristentroen, handler om et veddemål. Finnes det en Gud eller ikke? Finnes det et evig liv? Fornuften er slett ikke sikker, men vi er aldri fritatt fra å velge

hvordan vi vil leve. Hva står på spill? Innsatsen er vårt ene, korte liv på jorden. Vinner vi, så er premien et evig liv i salighet. Og selv om vi taper, mister vi ikke mer enn våre våre laster; gevinsten er uansett å få leve et dydig liv. For den kloke spiller er det bare ett fornuftig valg. Skeptikeren bør i det minste oppriktig undersøke kristendommens krav på sannhet. Hvorfor forakter menneskene religionen og frykter for at den skal være sann?

Pascal ser altså bort fra de eldre gudsbevisene, og illustrerer troens innsats og resultat i detalj. Kort fortalt: En god venn av deg ligger for døden. Legen sier at det finnes en medisin som gir ham 50 prosent sjanse for å bli helt frisk, og i tillegg er medisinen gratis. Vil det være fornuftig eller ufornuftig å forsøke dette legemidlet?

Blaise Pascal (1623-1662) var en fransk matematiker, fysiker, filosof og teolog. Hans tidligste verk var innen naturvitenskapen og anvendt forskning, hvor han stod for avgjørende bidrag

til undersøkelsen av væsker, som forståelsen av trykk og vakuum. Han skrev også om metoder i vitenskapen. Som tenker var han en tilhenger av René Descartes, den siste store talsmann for rasjonalismen. Og som sin læremester forfektet han det dualistiske syn på kropp og sjel.

Etter en ulykke i 1640 gjennomgikk Pascal en dyp religiøs opplevelse, og mot slutten av sitt liv trakk han seg mer og mer tilbake fra verden. De

siste årene benyttet han til meditasjon i et kloster. Det var her han skrev de religiøse bøkene *Tanker* og *Hjertets logikk*. Men helsen skrantet. Noen få måneder før han døde, vendte han tilbake til praktiske sysler, og han foreslo et prosjekt for å etablere et offentlig transportsystem med vogner i Paris. Selv etter et kort liv er det mange spor etter en allsidig mann. ■

SENIORSTEVNE

18.-23. JULI 2017

KURSUSCENTER SEVERIN, MIDDELFART

Severin ligger på en bakketopp med panoramautsikt over Lillebælt og broene. Her er god plass til både liv og læring. Seniorstevnet 2017 kan by på:

- Inspirende gjestetaler, Willy Aronsen, kjent i både Norge og Danmark.
- Workshops med bibelstudier, sang og musikk, kreativ utfoldelse, fynsk herregårdsliv, fitness.
- Sosialt samvær med både gamle og nye venner.
- Fyns beste utsikt med vann, strand, skog og ev. bridgewalking.
- Delikate måltider med stor variasjon – også for alle som foretrekker vegetarisk mat.
- Utflukter med både kulturelle og sanselige opplevelser på det smilende Fyn.
- Vi har over 140 sengeplasser til disposisjon på stedet, men har mulighet for å få ekstra plasser på et hotell bare noen få hundre meter unna.
- Der er direkte togforbindelse fra Kastrup lufthavn til Middelfart, hvor vi tilbyr å møte deg og sørge for videre transport fra togstasjonen.
- Stevneavgift for hele oppholdet er NOK 3.700 (med forbehold om kursending).

Norske deltagere melder seg på ved å sende depositum kr. 500 til konto 3000.26.41867, snarest. Restbeløpet på kr. 3.200 må være innbetalt innen 1. juni 2017.

Mer informasjon kan fås hos Richard Vagn Jensen, tel. 32 75 25 89 / 924 93 322 eller epost hrv.jensen@gmail.com

Det blir minibuss-transport fra Oslo til stevnet, og i skrivende stund er der et par ledige plasser. Er du interessert, ta kontakt med Trygve Andersen på tlf. 970 33 601 eller epost trygand@gmail.com. Pris, ca. 1.100 kr pr. pers.

Per de Lange

Hage for helse og humør

Kan det tenkes at våre private hagebruk kan ansees som små paradiser og himmelrik på jord, hvor man finner fred og mening, inspirasjon og belønning – i tillegg til sterkere knokler, muskler, hjerte og immunsystem?

Se det spirer i reddik-senga! Og purrebarna står som grenaderer på geledde med det dypeste kavalérbukk. Bønnespirene vokser først nedover i ren blygsel, før de endelig våger seg oppover i solen, mens snøkløkker, påskeliljer, hvitveis og konvall skaper den vakre rammen. Det er forsommer i hagen. «Nytt liv av daude gror», skrev Elias Blix i sin vårsalme – et mirakel som fengsler oss. Du kan koste på deg en hvil etter tunge tak med spade og greip, mens du beundrer resultatet. Dessuten får du goderenter fra investeringene «i ditt ansikts sved»: Hagebruk er godt for helse og humør.

SKJELETT

Benskjørhet, kalksvinn, osteoporose: Kjent barn har mange navn. Forskningsdata fra universitetet i Arkansas viser at det er god hjelp å få i hagen. Forskerne sammenliknet ulike vektbærende treningsformer hos en gruppe kvinner over 50

år, slik som jogging, gåing, svømming, aerobics-øvelser, kurvball og hagebruk. Resultatene var entydige: Hagebruksdamene fikk høyere bentetthet enn alle de andre mosjonsgruppene. Nestbest var vektløfting og kurvball, hvor det imidlertid skjer mye skader – ikke minst hos eldre. Dr. Lori Turner, leder for prosjektet, innrømmet at hun fant det hun ikke hadde forventet. Dessuten fikk deltakerne en nyttig bonus gjennom soleksponering under hagearbeidet, hvilket gav økt produksjon av vitamin D fra kolesterolet i huden, og det er viktig for skjelettets opptak av kalsium.

KONDISJON

Også luftveier og lunger, hjerte og blodårer har nytte av hagearbeid. Likesom andre aktivitetsformer hvor man blir varm og svetter litt, ligger «øvelsene» på et varierende intensitetsnivå hvor man kan holde på i lenger tid, såkalt inter-

valltrening. Ofte utføres intervalltrening helst på tredemølle, ergometersykkel eller i en trimgruppe. Men treningsformen har sine egentlige røtter nettopp i skogsturer og hagebruk.

SOLLYS OG HUMØR

Lyset som blir tatt opp av de optiske nervecellene i øynene, gir oss kontakt med omgivelsene våre og setter farge på tilværelsen. I hypofysen i hjernen fører det til fremmet produksjon av melatonin, med betydning for bl.a. døgnrytmene. Opphold i sollys, heller enn ekstra søvn, synes å få kroppen raskere i lage igjen etter søvnforstyrrelser som lange flyreiser/«jetlag». Hagen er et nyttig sted for å komme tilbake til god døgnrytme, foruten å fremme følelsesmessig balanse og hjelp mot tunge tanker og depresjon. Gruppen dr. Turner arbeidet med, fant at de satte mest pris på nettopp hagebruken. «Arbeid ute i hagen er terapi i seg selv», konkluderer hun, «og derfor særs nyttig også for eldre mennesker. Kjedsomhet og manglende motivasjon stopper ofte utfoldelsen nettopp hos dem.»

NYTTE OG MENING

Mest av alt dreier hagestell seg om investering i opplevelser av å være til nytte, være produktiv og få noe til. Enten hagen er stor eller kun en kasse på altanen, blir man delaktig i en årlig skaperakt. Som gamle Anders, hagebrukeren, uttrykte det da presten hilste ham med: «Her har du og Herren utviklet en enestående hage!» «Ja, men du skulle sett hvordan det stod til før jeg begynte», lød svaret. Kan det tenkes at våre private hagebruk kan ansees som små paradiser og himmelrik på jord, hvor man finner fred og mening, inspirasjon og belønning – i tillegg til sterkere knokler, muskler, hjerte og immunsystem? Ha en god hagesommer! ■

Organ for

**SYVENDEDAGS
ADVENTISTKIRKENS
SENIORFORENING**

Adresse: Postboks 124

3529 Røyse

Bank: 3000 26 41867

Org.nr: 997 229 231

Nett: www.sdasenior.no

Formann

ODD-HENRIK OLSEN

Spinnesiden 54, 1536 Moss

Telefon 92415928

odd.henrik.olsen@adventist.no

Sekretær

REIDAR LARSEN

Bergsengvegen 71, 2372 Brøttum

Telefon 62 12 26 66 - 943 32 898,

reidar.larsen@adventist.no

Kasserer

RICHARD VAGN JENSEN

Glimmerveien 19, 3340 Åmot

Telefon 32 75 25 89 - 924 93 322

hrv.jensen@gmail.com

Redaktør for «Senioren»

TRYGVE ANDERSEN

Solliveien 13, 1472 Fjellhamar

Telefon 67 90 43 24 - 970 33 601

trygand@gmail.com

«Senioren» kommer ut fire ganger i året og sendes til alle medlemmer av SDA Seniorforening. Medlemskap tegnes ved å sende kr 200 til bankkonto nummer 3000 26 41867.

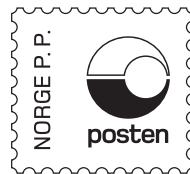
Gaver til bladet eller Seniorforeningens aktiviteter, sendes også til konto 3000 26 41867. Mange takk!

Oppsigelse av medlemskap gjøres via sekretæren.

Tips, artikler og bildestoff til bladet sendes redaktøren.

B ØKONOMI
ÉCONOMIQUE

Returadresse
Senioren
R. V. Jensen
Glimmerv. 19
3340 Åmot

DE TRE SØNNENE

Ove S. Berntsen

HAR DU HØRT OM EN FAR med to sønner,
som han elsket som alt i vår verden,
og hans bønner var med dem på ferden;
de var gjemt i hans håp og hans tro.
Men den ene dro bort ifra hjemmet,
og fornektet hans kjærlige lover.
Og hans tårer var vonde og triste,
for han ventet så sårt på sin sønn.

Og den andre forkastet hans omsorg,
han forstod ikke godhetens stemme
som var tonen og tanken i hjemmet;
han var fanget i stolthetens garn.
De var begge fortapt, de var mistet,
som en perle, en skatt under jorden,
som en fugl som er blåst bort av vinden,
som en blomst som har falmet og falt.

Har du hørt om en Far med tre sønner?
Og den tredje kom ned fra Guds himmel
for å leve i menneskers vrimmel.
Når de andre sa nei, sa han ja.
Han sa ja til Guds lov og hans hjerte,
og han talte om troskap og frelse,
om sin Far som er større enn alle,
og som elsker hvert barn på vår jord.

(Melodi: SS 603)

